

Frauderisicoanalyse 2023 – Gemeente Emmen

Voor het boekjaar 2023 is een frauderisicoanalyse opgesteld op basis van de 14 belangrijkste frauderisico's op concernniveau voor de gemeente Emmen. Vanaf het boekjaar 2024 zal de frauderisicoanalyse overeenkomstig het vastgestelde fraudebeleid 2023-2025 breder worden ingestoken. In 2024 zal de afdeling CCA middels interviews met de betreffende teamleiders deze FRA uitbreiden met eventuele relevante frauderisico's voor de teams. Hierdoor ontstaat nog meer draagvlak voor een organisatie breed gedragen FRA en de periodieke sturing hierop.

Proces/ Activiteit	Frauderisico	Inschatting waarschijnlijkheid	Inschatting mogelijke financiële impact	Inschatting Overall risico	Getroffen beheersmaatregelen
		Laag: < 25% Middel: 25 - 75% Hoog: > 75%	Laag: < € 400.000 Middel: € 400.000 - € 1.000.000 Hoog: > € 1.000.000	O.b.v. kans * impact	
1. Bestuurlijk besluitvormingsproces	Risico dat besluitvorming niet onafhankelijk plaatsvindt.	Laag	Hoog	Middel	• Afwegingen en motiveringen voor besluiten helder in collegeadviezen vastleggen • Er is inzicht in de nevenfuncties en nevenwerkzaamheden van het bestuur
2. Treasurybeleid	Risico van ongewenste speculatie, innemen van gevaarlijke risicoposities; zoals het niet afsluiten van overeenkomsten tegen de meest gunstige condities.	Laag	Hoog	Middel	• Periodiek opstellen/actualiseren van het treasurystatuut, waarin in alle speculatieve mogelijkheden zijn uitgesloten, behalve het verstrekken van leningen. • Periodieke interne controle op de naleving Wet Fido.
3. Cashmanagement/ betalingsverkeer	Risico dat op onrechtmatige wijze bancair geld wordt onttrokken aan de gemeente.	Laag	Hoog	Middel	• De bevoegdheden en functiescheiding zijn in de autorisatietabel van het financieel systeem adequaat geregeld. • De boeking van de betalingen vindt in functiescheiding van de betalingen plaats • Ook is er functiescheiding tussen klaarzetten betaling en ondertekening/feitelijk betalen. • Tweehandtekeningenstelsel (vier-ogen-principe).

					• Vertrouwelijkheid bij het omgaan met wachtwoorden, keycodes/cards. • Bij afwezigheid (ziekte, vakantie) is er adequate vervanging, rekening houdend met competenties en functiescheiding. • Controle aansluiting dagafschrift – betaling (bedragen saldo rekeningnummers) door medewerker niet betrokken bij betaling. • Controle vanuit betalingsbestand om vast te stellen dat naam en rekeningnummer overeenstemmen met de factuur.
4. Kasgeld	Risico dat op onrechtmatige wijze contante gelden aan de kas worden onttrokken.	Middel	Laag	Laag	• Kasgeld is geminimaliseerd net als activiteiten die kasgeld vereisen (bij uitzonderingen voorschotten uitkeringen en betalingen burgerzaken). • Contant geld gaat in betaalzuil die wordt geleegd door externe partij. Sleutelbeheer betaalzuil bij burgerzaken. • controle van de afstorting betaalzuil met bijschrijving bankrekening • Controle kasstaten aan de hand van onderliggende bescheiden voorschotkans SD • De financiële administratie stelt vast dat de afdrachten met betrekking tot de kas tijdig en volledig volgens de hiervoor geldende procedures bij de bank worden afgestort.
5. Aanbesteding	Risico dat de eigen, landelijke en Europese regels niet worden nageleefd.	Middel	Hoog	Hoog	• Training van medewerkers die zich met inkoop bezig houden. • Procedures op intranet beschikbaar. • Intensieve (verbijzonderde) interne controle op naleving van de aanbestedingsrichtlijnen op basis van periodieke spendanalyses. • Deskundigheid medewerkers team I&A.

6. Subsidies	Risico dat subsidie-voorwaarden niet worden nageleefd en/of subsidies onrechtmatig worden gedeclareerd.	Middel	Hoog	Hoog	• Subsidieaanvragen worden onafhankelijk getoetst • Subsidies worden gespecificeerd in jaarrekening • Bij subsidievaststellingen vindt beoordeling prestaties en reserves plaats
7. Uitkeringen (PW, IOAW, IOAZ en Bbz)	Risico dat de verstrekking van de uitkering op onrechtmatige gronden is verricht.	Laag	Hoog	Middel	• Functiescheiding tussen het vaststellen van de verordeningen, behandelen van de aanvraag en dossiervorming, het besluiten op de aanvraag en voorstel tot betaling of verstrekking. • Betaling vindt plaats op basis van een geautoriseerde beschikking. • Periodieke aansluiting tussen uitkeringenadministratie en de financiële administratie. • Kwaliteitsmedewerker en afdeling CCA voeren (verbijzonderde) interne controles uit • Bij cliënten wordt navraag gedaan (steekproefsgewijze) of de zorg daadwerkelijk is geleverd en van goede kwaliteit was.
8. Informatie-beveiliging (cybersecurity)	Risico dat het netwerk en/of applicaties voor onbevoegden toegankelijk is en/of dat onbevoegden wijzigingen aanbrengen in het netwerk en/ of de applicaties.	Middel	Hoog	Hoog	• Er is een afsluitbare serverruimte. • Er is beveiliging van het netwerk, beheer netwerk, gebruikers en wachtwoordbeheer. • Er is toegangsbeveiliging van het netwerk intern: periodiek wordt vastgesteld dat vertrokken personeel geen toegang meer heeft tot netwerk en applicaties. • Er is toegangsbeveiliging van het netwerk extern: maatregelen die voorkomen dat via (externe) internetverbinding toegang kan worden verkregen met bedrijfsinformatie. • Er is logging van mislukte pogingen tot verkrijgen toegang tot systeem.

					• Rolgebaseerde bevoegdheden zijn toegewezen qua beheer van bevoegdheden. • Op onbeheerde werkplekken is sprake van schermbeveiliging met een wachtwoord.
9. Grondexploitaties	Risico dat het in- en verkopen van grond/ grondposities niet onafhankelijk plaatsvindt (bevoordeling van bevriende partijen) of dat een schijn van afhankelijkheid ontstaat.	Middel	Hoog	Hoog	• Grondexploitatieopzet is vastgesteld door de Raad. • Verkooprijzen worden door de Raad vastgesteld en gepubliceerd (grondprijzenbrief). • Bestemmingsplannen worden door de Raad vastgesteld. • Verkoopbesluit wordt door het College of gemandateerde vastgesteld. • Verkoopbesluiten worden doorlopend genummerd en vastgelegd. • Verkopen vinden plaats via gerenommeerde notaris(sen). • In en verkoopwaarde wordt altijd getaxeerd door taxateur welke onafhankelijk is van de makelaar. • Het taxatierapport is in de meeste gevallen niet ouder dan één jaar. • De identiteit koper wordt vastgesteld (ter voorkoming van o.a. ABC-constructies). • Vier-ogen-principe (onderhandelingen door 2 of meer personen namens gemeente) ter voorkoming van o.a. ABC-constructies. • Het Bureau Bevordering Integriteitsbeoordeling door Openbaar Bestuur (BIBOB) kan worden geraadpleegd. • Goede dossiervorming.
10. Prestatielevering van goederen en diensten	Risico dat facturen worden betaald waarvoor geen overeenstemming is tussen de factuur en de	Middel	Middel	Middel	• Er is sprake van functiescheiding tussen controle levering prestatie, autorisatie factuur en registratie

	voor de gemeente geleverde prestaties.				binnen het digitale inkoopproces in de financiële applicatie. • Controle op de prestatielevering door een prestatieverklaarder, die niet tevens budgethouder is (vier-ogen-principe) • De medewerkers van de financiële administratie hebben geen bevoegdheden tot autorisatie van bestellingen, ontvangst goederen/prestatie en facturen.
11. WMO-verstrekingen	Risico dat Wmo wordt toegekend aan niet-rechthebbenden.	Middel	Middel	Middel	• Er zijn duidelijke richtlijnen opgesteld waaraan de aanvrager dient te voldoen. • Er is functiescheiding aanwezig tussen steller en besliser. • Voordat het Wmo wordt toegekend, wordt deze eerst inhoudelijk door de toetser gecontroleerd. • Wmo wordt alleen verstrekt op basis van een inhoudelijke en schriftelijk vastgelegde rapportage. • Er is steekproefsgewijze interne controle op de verleende Wmo-ondersteuning • Het aanvraagproces vindt aan de hand van DigiD plaats. • De door de cliënt verstrekte informatie wordt geverifieerd met bewijsstukken (voor zover mogelijk van derden) ten behoeve van het cliëntdossier. • Inlichtingen bij derden kunnen worden ingewonnen.
12. Verstrekingen in het kader van de Jeugdhulp	Risico dat Jeugdhulp wordt toegekend aan niet-rechthebbenden.	Middel	Middel	Middel	• Er zijn duidelijke richtlijnen opgesteld waaraan de aanvrager dient te voldoen. • Er is functiescheiding aanwezig tussen steller en besliser. • Goede dossiervorming. • Voordat een vergoeding voor Jeugdhulp wordt toegekend, wordt de

					aanvraag eerst inhoudelijk door de toetser gecontroleerd. • Jeugdhulp wordt alleen verstrekt op basis van een inhoudelijke en schriftelijk vastgelegde rapportage. • Er is steekproefsgewijze interne controle op het verleende Jeugdhulp. • De door de cliënt verstrekte informatie wordt geverifieerd met bewijsstukken (voor zover mogelijk van derden) ten behoeve van het cliëntdossier. • Inlichtingen bij derden kunnen worden ingewonnen.
13. Jaarverslaggeving	Risico dat in de verslaggeving / budgetten (extern en intern) bewust aanpassingen plaatsvinden om prestatiecijfers, afrekeningen etc. te beïnvloeden	Middel	Middel	Middel	• Er is functiescheiding tussen het opstellen van de rapportages en interne controle (Planning & Control). • Een analyse van afwijkingen vindt plaats ten opzichte van onder andere jaarbudgetten, cumulatieve voortgang gerealiseerde kosten en prognose ontwikkelrichting. • Onder andere het management toetst plausibiliteit en juistheid, volledigheid. Het bestuur stelt vast.
14. Wildlands	Risico van een onjuiste waardering van de participatie en verstrekte lening aan Wildlands.	Hoog	Hoog	Hoog	• Kritische beoordeling van de financiële resultaten door Wildlands. • Interne beoordeling van de schattingen, uitgangspunten (indexering) en prognoses versus begroting in het waarderingsmodel rondom Wildlands.